Az első állomás.

Írta: Szilágyi Géza.

Hét esztendő nem valami nagy idő az egyén életében sem, hát még a társadalomében, az államában! Hét esztendővel ezelőtt... mintha csak tegnapelőtt volna! Ha hét esztendővel ezelőtt, 1910-ben azt mertem volna határozottan állítani, hogy már hét esztendő múltán, 1917-beri Magyarországon a nők is megkapják a választójogot, nem tudom, vajjon nem tartottak volna-e a valóság minden komoly lehetőségét mámorosán lába alól kirúgó rajongónak sokan még azok közül a nők közül is, akik maguk a legforróbb hittel, a legbizakodóbb reménységgel, a legkeményebb buzgóság: gal küzdöttek választójogukért.

Tegnapelőtt, hét esztendővel ezelőtt még merő utópiának látszott a nő választójoga. Ma már nem utópia többé. Hét esztendővel ezelőtt még bántó lekicsinylés akarta megtörpíteni, mérges élcelődés igyekezett megcsúfolni, a legjobbik esetben langyos szánakozás vette körül a nő jogáért harcolóknak kis csapatját. És a küzdők sorában is — nem vád ez, csak megállapítás — elegen akadtak, akik úgy vélekedtek, hogy csupán egy nemes elvért folytatnak tiszteletreméltó, ám hiájba-

való harcot, de akiket nem hatott át az a megedző meggyőződés, hogy agitációjuknak belátható időn belül így a korlati eredménye is lehet, akik maguk sem biztatták magukat azzal a sarkalló tudattal, hogy a jelennek és a jelenért dolgoznak, hanem csupán egy még meg sem született nemzedék előharcosainak képzelték magukat.

— Magyarországon, ahol még a legtöbb férfinak sincs meg a választójoga, a nőnek akarjátok ezt a jogot? — így sziszegett a harcosok felé a gúnyos kérdés még hét esztendővel ezelőtt, még három esztendővel ezelőtt is, nemcsak a férfiaknak, hanem a fel nem világosított és a saját életérdekeiket sem ismerő nőknek a táborából is.

De ezzel a kérdéssel, amely logikátlan, utópiának szerette volna megbélyegezni a magyar nőmozgalmat, nem megállásra kényszerítették, hanem még hevesebb agitációra sarkallták a feministákat, azokat is, akik kézzelfogható gyakorlati eredményeket vártak küzdelmüktől, azokat is, akik csak a zászló becsületéért véltek harcolni.

Ma pedig már senki sem meri lekicsinyelni a női választójogi hadjárat vezéreit és katonáit, ma már nemi lehet ékelődni róluk és semmi értelme sincs a rajtok való szánakozásnak. És azok a harcosok, akik sem helyeselhető, de utóvégre megmagyarázható kételkedéssel úgy vélekedtek, hogy csak leányaik vagy majdani unokáik számára készítik elő a több joggal boldogító jövendőt, örvendezve bevallhatják, hogy tévedtek', mert már önmaguknak verekedtek ki a diadalt: abban a Magyarországban, ahol a korszellem ellenállhatatlan ereje. Jogot vívott ki a jogfosztott férfiak százezreinek is, a nők jogfosztottságának is meg kellett csökkennie, meg kellett enyhülnie.

Látnivaló, hogy nem az óvatosaknak, a lehetőségeket aggodalmasan mérlegelőknek, a rezignátióra hajlóknak lett igazuk, hanem a vakmerőknek, a lehetetlenséggel rémítő nehézségek elől vissza nem riadóknak, a szelíd megadásra csöpp kedvet nem érezőknek, szóval, minek is cifrázzuk, a radikálisoknak, akik legmesszebbre mentek a célok kitűzésében, akiket agitáriójukban meg nem gátolt az a bölcseségnek kendőzött gyávaság, amely már előre, még mielőtt csatasorba állott volna, gyöngének értékeli a maga még ki sem próbált erejét.

Mindennél fontosabb és perdöntőbb tanulság ez a magyar feminizmus részére, amelynek még sok megharcolni, kiküzdeni valója lesz a jövőben is: az utópizmus vádjával nem szabad törődni, lehetetlenségeket nem szabad elismerni, a célkitűzésben a végletekig kell elmenni! Ez a gyakorlatiatlannak látszó viselkedés mégis csak a legpraktikusabb, enélkül a magyar feminizmus cl nem juthatott volna politikai sikereinek arra az első állomására, amelyre most, annyi viszontagság után, de aránylag elég rövid idő alatt mégis csak elérkezett.

Mert abban egy pillanatig sem szabad kételkednünk, hogy a most elfoglalt állomást semmi másnak, mint éppen csak első állomásnak nem szabad tekintenünk. Magyarországon rövid időn belül nő is lehet választó. Ez sok is, kevés is. Sok akkor, ha ezt az eredményt általánosságban egybevetjük az eddigi teljes jogfosztottsággal, kevés akkor, ha a női választójog törvénybeiktatásának mostani mértékét nézzük. Ha igaz, amit a kormányhoz közelálló körökből haliam, hogy az előreláthatóan rövidesen a parlament elé kerülő választójogi törvényjavaslat mindössze legalább négy középiskolai osztályt végzett körülbelül kétszázezer nőnek akarja megadni a választójogot, de csupán az aktív választójogot, akkor az eredmény, bármennyire el is kell ismernünk eredmény voltát, mégis csak nagyon kevés, Ezekből a még nem teljesen hiteles, de — sajnos — a valószínűség köntösében jelentkező, adatokkal szemben súlyos ellenvetéseket kell támasztanunk.

A nőnek ismét más, szigorúbb miértékkel mérnek, mint a férfiaknak. Az ő értelmi cenzusát, különösen a munkásnőt sújtva, nagyobbra szabták, mint a férfiét. Tőle négy középiskolai osztály elvégzését követelik, amikor a férfinál általában beérik az írni-olvasni tudással. A nők közül csak mintegy kétszázezret ruháznak fel azzal a joggal, amelyet az új választójogi törvény legalább három millió, de valószínűleg jóval több férfinak is juttat. A nőnek csak aktív választójogot adnak, a passzív választójogban, ha igazak sz eddigi híradások, nem részesítik. A nő tehát csak vá 1asztó lehet, maga meg nem választható; a törvényhozó testület megalakítására, a képviselőválasztás révén, némi befolyást gyakorolhat ugyan de magába a törvényhozó testületbe tagul be nem kerülhet, ott szava és szerepe nem lehet. Hogy ez mekkora kár és hátrány, azt éippen e folyóirat olvasóinak legkevésbé kell magyarázni.

A politikai sikernek első állomás tehát, ahová te magyar nő eljutott, bizony még kicsiny, szűkös és meglehetősen dísztelen egy állomás, bár tagadhatatlanul állomás. A sínek mentén még nagyobb, tágasabb, előkelőbb állomások várnak a magyar feminizmus vonatára. Ezeket az állomásokat mind el kell érni, mindegyiken túl kell haladni, míg el nem érkezik a végállomás: a férfi és a nő teljes politikai egyenjogúsításának állomása, ahol többé nem áll szemben egynéhány millió férfi nem is egészen kétszázezer művd olvasni tudás, négy középiskolai osztályról szóló bizonyítvánnyal, képviselőségre is magától méltó férfi csakis képviselőválasztónak minősített nővel.

Az első állomásra jutás ebben a pillanatban mindenesetre számbaveendő siker. De kis esetté törpül majd, amikor a magyar feminizmus a végső diadal állomására is be fog vonulni. Ez pedig, ha feministáink hűek maradnak magukhoz és minden akadályon átrobogó radikalizmusukhoz, hamarabb fog megtörténni, mint amennyi időbe tellett az első állomásra érkezés.